

JBC

PROGRAMA
12

28 I 29 DE GENER

SALA I PAU CASALS

DE FALLA: NOCHES EN LOS JARDINES DE ESPAÑA

BERTRAND CHAMAYOU I LUDOVIC MORLOT

**ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA**

PROGRAMA DE MÀ

CLAUDE DEBUSSY

(St. Germain-en-Laye, França 1862 – París 1918)

LA DAMOISELLE ÉLUE

(1887-1888) – Poema líric sobre un text de Dante Gabriel Rossetti (1828-1882) – 21'

Marta Mathéu, soprano

Anna Alàs i Jové, mezzosoprano

Cor de Noies de l'Orfeó Català (Buia Reixach i Feixes, directora)

CAMILLE SAINT-SAËNS

(París 1835 – Algiers 1921)

LA MUSE ET LE POÈTE EN MI MENOR, OP. 132

PER A VIOLÍ, VIOLONCEL I ORQUESTRA

1a audició – 17'

Vlad Stanculeasa, violí

Charles-Antoine Archambault, violoncel

PAUSA 20'

MANUEL DE FALLA
(Cádiz 1876 – Alta Gracia, Argentina 1946)

NOCHES EN LOS JARDINES DE ESPAÑA

PER A PIANO I ORQUESTRA

(1911-1915) – 23'

En el generalife

Danza lejana

En los jardines de la Sierra de Córdoba

Bertrand Chamayou, piano

MAURICE RAVEL
(Ciboure, França 1875 – París 1937)

CONCERT PER A PIANO PER A LA MÀ ESQUERRA EN RE MAJOR

(1929-30) – 19'

Lento-Allegro-Tempo primo

Bertrand Chamayou, piano

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

VLAD STANCULEASA, VIOLÍ

CHARLES-ANTOINE ARCHAMBAULT, VIOLONCEL

BERTRAND CHAMAYOU, PIANO

ANNA ALÀS I JOVÉ, MEZZOSOPRANO

MARTA MATHÉU, SOPRANO

COR DE NOIES DE L'ORFEÓ CATALÀ

LUDOVIC MORLOT, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assistent de concertino / Pedro Rodríguez, assistent de concertino / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Katia Novell / Maria Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Paula Banciu* / Vladimir Chilaru* / Andrés Fernández de Mera* / Laura Pastor* / Aria Trigas* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / Jana Brauninger / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Melita Murgea / Josep Maria Plana / Ana Kovacevic* / Oleksandr Sora* / Marina Surnacheva* / Yulia Tsuranova* / Clara Vázquez* **VIOLES** Benjamin Beck, solista / Aine Suzuki, solista / Josephine Fitzpatrick, assistent / Christine de Lacoste / David Derrico / Franck Heudiard / Miquel Serrahima / Andreas Süssmayr / Oreto Vayá **VIOLONCELS** José Mor, solista / Olga Manescu, assistent / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Daniel Claret* / Carla Conangla* / Andrea Fernández* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Sergio González* / Anna Grau* **FLAUTES** Christian Farroni, assistent / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista / José Juan Pardo / Disa English, corn anglès **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Lidia Tejero*, clarinet en mi bemoll / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Amrei Liebold*, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent / Pablo Marzal / David Bonet **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Gaspar Montesinos, assistent / Santiago Díaz*, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** Joan Marc Pino, assistent **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / José Luis Carreres* / José David Guillamón* / Diego Sáenz* **ARPA** Magdalena Barrera, solista / Louise Grandjean* **CELESTA** Jordi Torrent*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador/a

COMENTARI

per **Stefano Russomanno**

“Un petit oratori escrit en una vena mística i una mica pagana”. Així va definir Debussy la seva cantata *La damoiselle élue*, composta entre el 1887 i el 1888 per complir amb els seus compromisos com a guanyador del prestigiós Prix de Rome. Aquesta partitura, una de les més

originals del seu catàleg primerenc, reflecteix la fascinació que sobre el jove compositor van exercir l'estètica preraphaelita (el text pertany al poeta i pintor anglès Dante Gabriel Rossetti) i la lliçó wagneriana, encarnada en títols com *Tristan und Isolde* (Tristany i Isolda) i, sobretot, *Parsifal*. A Wagner remetent tant la utilització de la tècnica del *leitmotiv* (els tres motius conductors apareixen exposats ja al preludi) com la saturació cromàtica de les harmonies. Amb aquestes, Debussy plasma unes atmosferes carregades de sensualitat i misteri, amb canvis continus de color dins un discurs narratiu que, en canvi, voreja l'estatisme. En aquesta mística exaltació de l'amor, el veritable protagonista és el concepte sonor: un so que és alhora perfum i llum, encomanat a la delicadesa de les veus femenines (soprano i mezzosoprano solistes, cor de dones) i a la lluminositat diàfana de les cordes i les fustes.

La muse et le poète, de Camille Saint-Saëns, es pot veure com un híbrid entre el concert i el poema simfònic. La presència d'un violí i un violoncel solistes evoca l'antecedent proper del *Doble concert* de Brahms, alhora que les seves veus tenen un paper gairebé descriptiu: el violí representa la musa i el violoncel, el poeta. Escrita el 1910 i concebuda en un únic moviment, l'obra es configura com una mena de metàfora de la creació artística, on les apolínies intervencions del violí exerceixen una influència progressiva sobre els modes inicialment ombrívols i malenconiosos del violoncel. Després d'una introducció assossegada, el violí desplega el seu lirisme brillant per iniciar a continuació un diàleg càlid amb el violoncel. La part central desprèn un to apassionat i animat, en alguns moments fins i tot dramàtic, per tornar després a regions plàcides i finalitzar la peça en una atmosfera radiant i joiosa.

Potser *Noches en los jardines de España* sigui la creació més "francesa" de Manuel de Falla no només pels seus aires impressionistes, sinó perquè Falla fa seva aquí la mateixa òptica amb què els músics francesos evocaven Espanya: a través d'un folklore imaginari, realçat per una paleta tímbrica opulenta i sensual i imbuït per un sentiment de nostàlgia i llunyania. Fruit d'una llarga gestació (esbossada a París el 1909, no va acabar l'obra fins al 1915 a Espanya), aquest tríptic per a piano i orquestra es distancia de la dialèctica tradicional del concert, ja que l'instrument solista actua i coopera dins de l'entramat orquestral sense configurar-se mai com una individualitat enfrontada.

A la primera peça (*En el Generalife*), per exemple, el piano emergeix sobre les suggeridores sonoritats orquestrals amb l'animació d'arpegis, escales i trinats com si fossin el borbolleig d'una font il·luminada per la llum de la lluna. El clima fantasmagòric i el gust per les alquímies tímbriques es prolonguen fins a la *Danza lejana*, on adquireixen trets més inquietos. *En los jardines de la Sierra de Córdoba* té un vigor i una extraversió absents a les peces anteriors, cosa que atorga al tríptic un tancament brillant.

L'esclat de la Primera Guerra Mundial va tenir sobre Ravel un gran impacte emocional. Un ressò directe d'aquesta experiència l'ofereix el seu *Tombeau de Couperin* (una suite dels moviments de la qual estan dedicats a la memòria d'amics i camarades morts en el conflicte), però el dolorós record d'aquells esdeveniments reviu una dècada més tard al *Concert per a piano per a la mà esquerra* (1929-1930), escrit per al pianista austríac Paul Wittgenstein. Després de perdre el braç dret al front polonès durant la campanya de Galítsia el 1914, Wittgenstein va reprendre la seva carrera musical i va encarregar peces per a una sola mà a destacats compositors (a més de Ravel, van respondre a les seves peticions Hindemith, Prokófiev, Richard Strauss, Korngold i Britten, entre d'altres).

L'arrencada sinistra i ombrívola, encomanada al contrafagot i a les cordes greus, situa el *Concert per a piano per a la mà esquerra* a l'estela d'una altra partitura de Ravel, *La valse* (1919-1920), pàgina apocalíptica on la vertiginosa evocació del vals vienès es configura com el símbol tràgic del final d'una època. El *Concert per a piano per a la mà esquerra* es mou, per la seva banda, en un clima més heterogeni –el primer tema té l'esperit greu d'una sarabanda, l'entrada del solista desprèn un to demoníac d'herència lisztiana, no hi falten ressons del jazz...–, però la seva escriptura magistral aconsegueix traçar un poderós arc dramàtic entre situacions extremes: la més destacada de totes, la d'un piano que, amb una sola mà, aguanta l'escomesa d'una orquestra amenaçadora durant gairebé vint minuts.

LLETRES

[Descarrega't les lletres de *La damoiselle élue* \(Claude Debussy\)](#)

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

